

Het Casselboek en het Latijnsboek 1312
HERTOGELIJK LEENREGISTER 1 en REKENKAMER 542
bewerkt door W. de Bakker
Oisterwijk
11 november 1999

Brussel, Algemeen Rijksarchief
Rekenkamer 542 - Casselboek (1312)
Leenhof van Brabant 1 - Latijnsboek (na 1312)

Het z.g. Latijnsboek is een copie uit de tweede helft van de 14-de eeuw van het oudste bewaard gebleven Brabantse leenregister, de 'oude boke', het z.g. Casselboek, dat aanvangt in 1312 en doorloopt tot ca 1352. Het Casselboek berust te Brussel niet in het fonds van het Leenhof doch wordt bewaard in dat van de Rekenkamer (nr 542)a. Beide boeken zijn grotendeels gelijk, meestal zelfs woordelijk.

Het Casselboek is in eerste opzet alfabetisch op voornaam opgezet. Doch het is vele jaren bijgehouden. Oude posten werden doorgehaald, soms is het eronder staande nog maar nauwelijks te lezen. Een verwijzing geeft meestal de nieuwe leenman aan. In eerste aanleg is het register in het latijn bijgehouden. Open ruimten bij iedere letter waren al snel met namen gevuld. In een extra katern werden daarna aanvullingen genoteerd, doch niet alfabetisch en ook de open ruimten bij minder gebruikte letters kregen een vulling met allerlei namen. Veel latere inschrijvingen zijn genoteerd in de volkstaal. Op het rijksarchief te 's-Hertogenbosch berust een film van dit boek. Doch de hiervan vervaardigde copieën zijn op menige bladzijde nagenoeg niet meer leesbaar. Toch is dit oudste boek als uitgangspunt genomen. Veel liet zich toch nog bepalen.

Het Latijnsboek is zoals de naam aangeeft grotendeels geschreven in het latijn. Een tekstuitgave is verzorgd door L. Galeslout, *Le livre des feudataires de Jean III, duc de Brabant* (Brussel 1865). Een afschrift vanuit het Latijnsboek van leengoederen uit Noord-Brabant berust in te 's-Hertogenbosch in het Rijksarchief in de collectie Cuypers van Velthoven 3289 (oud nr. 396). Een probleem is ook hier dat alle leengoederen alfabetisch op voornaam van de toenmalige eigenaar staan en de omschrijving niet altijd voldoende aanwijzingen geeft om het leengoed te lokaliseren. Mogelijk zijn mede hierdoor nog niet al de later bekende lenen in dit register teruggevonden. Een extra probleem bij de gedrukte tekstuitgave is, dat geen onderscheid gemaakt is tussen oorspronkelijke inschrijvingen en latere veranderingen. De aanlegger van dit register heeft het oude, in de war geraakte register opnieuw gealfabetiseerd. De volgorde spoort, zeker bij de aanvullingen, dus niet met het Casselboek. Het Casselboek is lange jaren verloren gewaand geweest; tot nu toe werd daarom vooral geciteerd uit de gedrukte uitgave van het Latijnsboek, dit blijkt een nagenoeg woordelijke copie te zijn van het Casselboek. In de navolgende beschrijving is uitgegaan van het Casselboek als de meest oorspronkelijke bron. Tussen haken is achter iedere post vermeld: de folio van het Latijnsboek, de pagina van de tekstuitgave van Galeslout, en het nummer van Cuypers van Velthoven. Bij doorgehaalde en opnieuw ingeschreven posten is zo mogelijk over en weer verwezen. Vierkante haken geven een latere hand, ronde haken een doorhaling.

uitgangspunt

Inschrijvingen die in Midden-Brabant te situeren zijn; meer nauwkeurig in het gebied der Tilburgen: Tilburg, Goirle, Oisterwijk, Berkel, Enschoot, Huikelom, Udenhout, Haaren, Helvoirt, maar ook te Esch, Moergestel en Hilvarenbeek.

1.6 HERTOGELIJKE LEENBOEKEN

Op microfiche zijn aanwezig de zich in het ARA Brussel bevindende hertogelijke leenboeken waarin de Meierij van 's-Hertogenbosch voorkomt, en tevens verzamelingen van 'aveux et dénombremments' betreffende Meierijse lenen. In de leenboeken zijn per leen de op elkaar volgende leenmannen geadministreerd; de denombrementen bevatten nauwkeurige opgaven (beschrijvingen) door de leenmannen van hun leengoederen.

In de oudste leenboeken staan de lenen van de hertog uit heel Brabant, en verder de hertogelijke lenen in het hertogdom Limburg en de Landen van Overmaze, en voorts nog enige in andere 'landen'. De latere leenboeken en de denombrementenregisters betreffen

meestal één of enige kwartieren van Brabant. De term 'kwartier' in de bronnen moet niet al te letterlijk genomen worden. Behalve de 4 eigenlijke kwartieren (Brussel, Leuven, Antwerpen en 's-Hertogenbosch) vindt men b.v. als afzonderlijke kwartieren behandeld Tienen en Waals-Brabant. In plaats van 'kwartier' komen ook andere termen voor als meierij, ammanie (Brussel), markgraafschap (Antwerpen), ambacht ('s-Hertogenbosch) etc. Onduidelijk is of leenmannen die lenen bezaten in meer dan één kwartier, in de denombrementenregisters van al die kwartieren zijn opgenomen of slechts in het kwartier waar hun 'belangrijkste' leen gelegen was.

Op het ARA Brussel bevinden zich nog vele andere bronnen betreffende lenen, zoals losse akten van verhef (leenbrieven), losse denombrementen, rekeningen betreffende de bij het verhef van een leen te betalen 'heergewaden' etc. (zie Galesloot, inv. Cour féodale en Gachard e.a., inv. Chambres des Comptes). In de 19e eeuw zijn veel afschriften van dergelijke bronnen (en van de leenboeken zelf) gemaakt door Cuypers van Velthoven; deze afschriften bevinden zich op het R.A. Noord-Brabant in zijn collectie (CvV) onder nrs. 3255-3320 en 3350-3364. Deze afschriften dienen nog vergeleken te worden met de originelen, onder andere voor wat betreft identificatie met nummers in de later verschenen Brusselse inventarissen (beschrijvingen in inv. Cuijpers van Velthoven door Van Litsenburg en van Dijk hiervoor niet steeds voldoende) en voor wat betreft hun volledigheid.

Transporten van in de Meierij gelegen leengoederen van Brabant dienden plaats te vinden voor de Bossche schepenbank; deze akten zijn dan in het zgn. Bosch' protocol geregistreerd. De registers zijn opnieuw gedateerd, aangezien de oude inventarissen (met name die van Galesloot van het Leenhof) hierover slechts zeer globale informatie verschaften. Door de nieuwe datering blijkt de volgorde der inventarisnummers niet steeds meer een chronologische volgorde te vertegenwoordigen.

1..1..1. Literatuur

W. de Bakker, 'Meierijse leenregisters', in: De Kleine Meierij 22 (1971) 53-59;

E. van Ermen, a.w. dl. IV 981-989 en dl. VI 1248-1258;

N.B. In laatstgenoemd werk vindt men in dl. VI op pagina's 1259-1530 een reconstructie van een groot aantal lenen met hun leenmannen uit de 3 oudste leenboeken (1312-ca.1460). Voor de Meierij van 's-Hertogenbosch is hierbij overigens slechts een gering aantal lenen behandeld (1510-1523).

De Lange en Reijnders, hoofdstuk 2;

K. Leenders, 'Vermenging en verwisseling van Bredase en Brabantse leengoederen in en om het land van Breda tijdens het hertogelijk bewind, 1326-1339', in: Jaarboek de Oranjeboom 29 (1976) 47-55; 'Het oudste leenboek van Brabant', in: Brabants Heem 29 (1977) 10-13;

J. Vriens, 'Oirschotse leengoederen, Registratie van de lenen en over lenen in het algemeen', in: Campinia 2 (1972) 99-101.

1. Leenboek van Brabant, Limburg en de Landen van Overmaze, zgn. 'Casselboek', aangelegd 1312, bijgehouden tot ca. 1350/1352.

N.B. Naar dit boek wordt soms verwezen als het 'oude boek' (vetus liber). Foutief wordt het in de literatuur ook wel 'Latijnsboek' genaamd; deze term is gereserveerd voor het register Leenhof nr. 1. N.B. Het Casselboek bestaat uit 2 delen. In deel I (fol. 1 38r) staan de leenmannen voor wat de oudste inschrijvingen betreft (alle leenmannen die Jan III in 1312 hulde brachten) op eerste letter van de voornaam (A W). Latere inschrijvingen zijn soms achteraan bij een andere letter gezet. In deel II (vanaf fol. 38v = fol. 1) staan eerst de voornamen X, Y en Z (fol. 1 3) en daarna (fol. 3 23) ongeveer chronologisch ingeschreven aanvullingen (alle letters dus door elkaar). Deel I is in het Latijn, deel II ook in het Frans en Nederlands. Belangrijkste literatuur: Leenders, Brabants Heem 1977 en v. Ermen, VI p. 1249 vlg.

1.8 LEENHOF VAN BRABANT REGISTERS

[zonder nummer] Inventaris: GALESLOOT, L., Inventaire des archives de la Cour Féodale de Brabant (2 dln., Bruxelles 1870 1884).

1. Leenboek van Brabant, Limburg en de Landen van Overmaze, zgn. 'Latijnsboek', aangelegd ca. 1350 als bewerking van het 'Casselboek' (ca. 1312 1350), met aanvullingen tot eind 14e eeuw.

Verzamelwerk: voor overgrote deel overgeschreven uit de andere leenboeken. Geordend op eerste letter van de voornaam. In het Latijn. Alle inschrijvingen van het Casselboek zijn overgenomen, op juiste letter gezet en zondig vertaald. Romeinse nummers in de kantlijn

verwijzen naar de folionummers van deel II van het Casselboek. Behalve de Casselboek posten zijn op diverse plaatsen aantekeningen over verheffingen e.d. van lenen uit de tweede helft van de 14e eeuw opgenomen, welke notities corresponderen met posten uit Stootboek, Spechtboek of nog andere bronnen. Twee foliëringen. Voorin tafel op plaatsnaam voor een gedeelte van het boek (verwijst naar de oude folionummers 1 56). Achterin (nieuwe folionummers 134 152) index op plaatsnamen (op 1e letter) voor het hele boek (verwijzend naar de oude foliring); op de nieuwe folionummers 153 155v staan nog andere indices. Gedrukt: L. Galesloot, 'Le livre des feudataires de Jean III, duc de Brabant (1312 1355)' (Bruxelles, 1865), met index op persoons en plaatsnamen. Galesloot verwijst soms zelf in noten naar het Casselboek (door hem aangeduid als het 'origineel' of de 'minuut'); ook worden in de noten vaak teksten uit Stoot en Spechtboek aangehaald. Toelichting op het Latijnsboek en de uitgave van Galesloot: vooral Leenders, in Brabants Heem 1977. Bij Van Ermen VI p. 1258 is een concordantietabel opgenomen tussen oudste laag Casselboek Latijnsboek (Leenhof nr. 1) en de uitgave van Galesloot.

N.B. Zie ook R.A. Noord-Brabant, studiezaal 1 (mf); afschrift coll. Cuijpers van Velthoven 3255 (gedeeltelijk; in duplo).

folio 1 verso

1. Arnoldus Berthout (Bac), apud Inthout ultra Venne in Westilborch XV libras annuatim. [Later] Johannes, filius suus, [tenet of retro] (f.1v, p.3, nr 4).
2. Arnoldus Hyxstoire, terram pro II modiis seminis apud Oesterwijn. [Later] Theodoricus Wangh, filius suus, tenet modo (f.2v, p.5, nr 6). {Vervolg zie 35}.
3. Adam dictus Bos {is Boef} tenet apud Ostrewich maheriam, terram et prata valentia circiter XX libras annuatim. Et in parochia de Herenthout II bonaria terre et II homagia (f.2v, p.5-6, nr 8).

folio 2 recto

4. Arnoldus Zoutwinenzone, circiter XVIII libras annuatim in terris jacentibus apud Walewic et apud Westilborch (f.2v, p.6, nr 9).

folio 2 verso

5. Arnoldus Utenhoute, miles, VI homagia et VI solidos annuatim apud Goerle, Osterwijn, Barle, et Riele. Et fuerunt Gerardi de Esche. [Zeer moeilijk leesbaar] [Later] Dominus Johannes, filius suus, tenet modo (f.4v, p.10, nr 14). [In het latijnsboek staat in plaats van Riele, Ricle].

folio 3 recto

6. Arnoldus de Dike, de una parte molendini de Hoclem, empta erga Ghiselbertum de Audenhoven. (f.5r, p.12)

folio 3 verso

7. Arnoldus Bollart, II hovas sitas in Hudenhout, que fuerunt quondam domini Rasonis dicti Mulaert, ut dixit [tot zover nauwelijks leesbaar] Johannes de Zonne [doorgehaald met twee kleine schuine streepjes] (f.6r, p.14, nr 23). {Vervolg zie 43}.

folio 4 recto

8. Bessele de Ghesele, I hovam terre et I mansum apud Oesterwijn. [Later hierboven] Dominus Godefridus de Brecht tenet, credo (f.11r, p.23, nr 42).

folio 6 recto

9. Egidius Zegewale, III bonaria et dimidium prati apud Hare. Item idem secundo, I bonarium et dimidium prati apud Hare [doorgehaald] (f.18v, p.39, nr 56).
10. Egidius de Busco, miles I bonarium terre apud Tylborch juxta Osterwijn [nauwelijks leesbaar] (f.18v, p.40, nr 57).

folio 7 recto

11. Filia dicti Tylborch, XI libras et X solidos annuatim. Johannes Wolf prestitit fidelitatem (f.23v, p.51, nr 67).

folio 8 recto

12. Gerlacus de Busco, miles, decimam de Hildewarenbeke et unam hovam terre. Item idem secundo partem quam habet in villa de Ghestle cum alta justitia. Later hierboven] Her Diederco van Horne. [In het Latijnsboek:] Guillelmus de Busco, [dezelfde omschrijving, behalve Ghestle, waaraan toegevoegd is:] Post domina Berta, uxor domini Gerardi, domini de Boutershem. Decimam in Hildewarenbeke tenet Arnoldus Rover, milis, et partem ville de Ghestle tenet dominus de Boutersem (f.26r, p.54, nr 70).

folio 9 recto

13. Ghibbertus Bliscop, XXIII bonaria terre apud Udenhouth. Alibi bene scriptus est. (f.28r, p.60, nr 74). {Tevoren zie 23}.

14. Ghilbertus de Oudenhoven, bona de Ette, que valent circiter XXX libras annuatim, molendinum de Hucelen et usufructum terre de Kerchove quosque reddimatur. (f.28r, p.60).

15. Gerardus de Esch, junior, mansum et unam hovam terre apud Ostrewijc juxta atrium (f.28v, p.61, nr 79)

[Galesloot leest Oesterwyc; zie Spechtboek f.206r].

16. Godefridus de Raefnackre dictus Viellator, unam hovam terre ibidem.

[omdat deze post meteen volgt, mogelijk] (apud Oesterwyc juxta atrium) [Galesloot verklaart Viellator 'en flamand Vedelaer. Son fief était situé à Oesterwyc'] (f.28v, p.61, nr 80).

folio 15 recto

17. Johannes dictus de Plassche, de nova decima de Leendonc juxta Oestrewijc.

[doorgehaald] (f.50r, p.123, nr 146).

18. Johannes Bac, quartam parte cujusdam decime de Goerp valent annuatim. [Latere hand] I modium siliginis mensura de Busco, que fuit Henrici de Goerp. [Nog later] Bertholdus Bac bene sciet veritatem inde. (f.50v, p.123).

Item idem.

19. Johannes Liescop, silvam annuatim XII libras. [Later] Giselbertus filius suus relevavit.

[alles doorgehaald] (f.50v, p.123). {Vervolg zie 13}.

folio 15 verso

20. Johannes Etthe, III et dimidium bonaria prati et VIII bonaria terre et adhuc II bonaria prati postea apud Haren. Uxor sua tenet ad vitam. (f.52r, p.127, nr 153). {Zie 26}.

folio 16 recto

21. Jacobus de Live, tenet VII modios seminis et 4 bonaria prati et mansionem apud Oesterwyc. Arnoldus Heyme tenet modo (f.53r, p.130, nr 154). {Vervolg zie 55}.

folio 16 verso

22. Johannes filius Johannes de Haren, dimidium tonlieu apud Oesterwyc et XXXV solidos annuatim et XXX libras annuatim apud Haren. Willelmus filius suus juxta Oesterwyc tenet (f.53v, p.132, nr 158).

folio 17 verso

23. (Johannes de Rijswijc, decimam apud Helvorde et censum valentem annuatim 6 libras) (f.56r, p.137, nr 174) {Vervolg zie 53}.

24. Johannes Bye de Ghoerle, X libras annuatim apud Buscum Ducis. [Walterus filius suus tenet modo] (f.56v, p.138).

25. Johannes de Diedeghem, II bonaria prati apud Haren (f.56r, p.138).

folio 18 recto

26. Johannes Etthe, II bonaria prati apud Haren vel apud Everne II d. ... [uxor sua tenet modo] (f.56v, p.138) {Zie 20}.

27. Johannes quodam Gossuini de Beke, bona dicta ten Kerchove in parochia de Oesterwyc (f.56v, p.139, nr 177).

folio 23 recto

28. Marsilius de Barduc, unam hovam terre apud Tylborch (f.81v, p.200, nr 253) {Galesloot: 'et est écrit audessus de Bardewijc'}.

folio 24 verso

29. Nicholaus de Herlaer, le moniel, census et mansus de Herenthout, terram infra Udenhout in parochia d'Ostervic

[in Latijnsboek bovendien:] Sciendum est 24 bonaria terre et 17 bonaria terre et inde data sunt {4} bonaria ad hereditatem (f.85v, p.211-212, nr 264) [Galesloot: de Oesterwyc'] {vgl Specht folio 155 en 206v}.

folio 31 verso

30. Theodericus de Dienten, circiter 20 libras annuatim terre apud Westilborch et Oesterwyc (f.106v, p.250, nr 300). {Galesloot: is Dienteren}.

folio 32 verso

31. [Jo..] Theodericus Wanghe filius Hixspoers quondam, petiam terre que vocatur Vriecker sitam in Oysterwyc. (f.108r, p. 255, nr 306). {Tevoren zie 2}.

folio 34 verso

32. Walterus Becxkin, maheriam de Rode et domum apud Ghesele (f.113r, p.271) {Zie 41}.

33. Wijtmannus de Ensiet, molendinum apud Hucleem. Johannes filius suus ..

[in Latijnsboek bovendien:] Langhe Wytmanus tenet vel Johannes filius sd_suus, in papiro de Buscho (f.113r, p.271-272, nr 325).

34.* Walterus Bac, 1 hovam terre apud Berclle (f.113v, p.272). {zie Camps blz. 466}

folio 36 verso

35. Willelmus de Zidewinde, de bonis de Walewiic et de Stilborg. [que Arnoldus de Walewiic tenere solet at] scilicet VIII virgas terre. [Johannes filius Johannis de Zidewinde tenet modo] (f.117r, p.281).

DEEL II

folio 2 (1)

36. Ywanus de Welde, XXX solidos annuatim supra prata dicta Luttelbouch jacentia apud Beke (f.63r, p.159) [Galesloot: Iwanus, hospes de Welde].

folio 5 (2)

37. Ghiselbertus filius Gherlaci dicti de Zonne, de Busco, maheriam de Rode Sancte Ode, bona de Ghesele et quedam bona jacentia in Scinle dicta Ten Venne. Que bona sunt feodalia. [Henricus frater suus modo tenet et relevavit Machlinie die lune post Letare Jhierusalem anno 1340, 28 Martii. [In latijnsboek: Mo CCCo LoXXVIIIa, die Martii] (f.33r, p.74-75, nr 86) {Zie 36}.

folio 8 (1)

38. Machtildis filia Ghiselberdi Dicbier, uxor Gerlaci de Zonne, omnia bona feodalia que quondam Becskinus avunculus suus tenere solebat a duce in feodum. Relevavit a duce (f.84r-v, p.208, nr 261).

folio 14 (1)

39. Jhan van Zonne, een huis ende II hoeven lands gheleghen in Udenhout die hi vercreegh teghen Arnoude Bollarde. [... est officio de Oesterwyc]. [In latijnsboek: Johannis de Zonne, domum et 2 hovas terre et prati sitas in Udenhout, qui acquisivit erga Arnoldum Bollarde] (f.69v-70r, p. 177, nr 212) {Tevoren zie 7}.

folio 14 (2)

40. Johannes filius Johannis Sambels, petiam unam terre jacentem apud Westerwyc in parochia de Hildewarenbeke valentem q.. tenetem q.. terram qualitatem in circa V lopini siliginis possunt seminari, valentes annuatim modium siliginis et III lopinos mesure de Busco. In villicatione de Oesterwyc. [Johannis wil.. tuis? sone van Westerwyc houde nu]. [In latijnsboek:] .. Hildewairdenbeke supra quam possunt seminari V lopini siliginis, ... Johannes filius Willelmi de Westerwyc tenet modo (f.70r, p.177, nr 213) {vgl. Specht folio 197v}.

folio 18 (2)

41. Elisabet(?) filia Theodorici de Thede, bona dicta de ... Hilwarenbeke quod funt ipid.. Th.. {Zie 48}.

[in het Latijnsboek: Theodiricus de Thede, mansum terre de Pomerio cum appendiciis, de molendino venti apud Hildewarenbeke. Filia tenet bona de Pomerio] (f.107r, p.252).

folio 20 (1)

42. Agnes de Thymo, decimam de una hova terre cujus decime due partes jacent apud Essche dictam Ghender over, jure Brabantino. (f.10r, p.20, nr 38).

folio 22 (2)

43. Jhan Bac Berthoud Bacs sone was, in Westilborgh een goed met? sijnre toebehoerten gheleghen te Enthoven valet /omtrent/ 13? mudsaet lands. Ende 2 mudsaet lands gheleghen oestenwey(?) neven tgoed daer hi selve op woend ..ab een leen?

[niet gevonden in het Latijnsboek en bij Cuypers van Velthoven]

folio 23

44. Lijsbeth van Beke Dyederics dochter van Thede, tgoed ten Boogardt houdende eenre hoeve lands ende de /wint/molen te Esbeke ende die molen blijfe hare vader voert van hare houdende te leene. Ende mach sinen anderen bruder daer op goeden bi Lijsbette omscreve. Jhan de Yonghe hare man alse momboer.

[in het Latijnsboek Elisabeth, filia Theoderici de Pede {is Tede}, bona dicta de Pomerio jacentia apud Hildewarenbeke, que fuerunt ipsius Theoderici] (f.21r, p.46). {Zie 45}.

folio ? [niet aangetroffen in Casselboek]

45. Arnoldus, filius Mathillionis de Eynatte, XVIII bonaria terre sita apud Beke, que quondam fuit Nicolai, bastardi, et Danielis Coci (f.8v, p.18).

46. Dominus Cono de Molenarke, miles, VII modiis siliginis jacentes in Beke (f.14r, p.30).

47. Ermgardis de Cleve, domina de Horne, de Herlaer et de Perweis, recepit a duce, terram et domum de Perweis inte opaliter cum suo momburno (f.19v, p.42).

48. Godscalcus, filius Walteri de Gorpe, in parochia de Beke, que dam Bona ibidem jacentia (f.35r, p.80).

49. Henricus vander Acren, dimidiam hovam terre apud Esche. Agnes filia Hermanni de Ackere, in papiro de Busco. Ide Bloys tenet (f.39v, p.92, nr 112).
50. Henricus de Beyre terram pro III modius seminis, jacentem apud Haren. Rolof Rover Deynouts zoen tenet (f.39v, p.93, nr 113). {vgl. Specht folio 207v}.
51. Henricus Carpentator, VI bonaria terre apud Westilborch (f.39v, p.93, nr 117).
52. Henricus de Sancta Margareta, II bonaria et dimidium terre ibidem [mogelijk, daar meteen volgend op de vorige] (apud Westilborch) (f.39v, p.93, nr 118).
53. Heylwigis filia Reinoldi de Inde de Beke, tantum terre scyna quam seminatur I loopen siliginis seu seminis, situm apud Beke, ex successione paterna (f.46r, p.111).
54. Johannes de sd_Bruhese, de bonis qui fuerunt domini Johannis de Risewyc jacentibus apud Helvort: videlicet unam decimam antiquam, census et censuarios ac alios redditus pertinentes ad dicta bona. Et ista bona recepit a duce in Fura, die Dominica ante festum beate Katherine virginis anno Domini Mo CCCo XXo, in presentia fidelium ducis: scilicet Johannis de Curia, de Vessem, Johannis de Doyon, Hermanni de Os et aliorum quamplurimorum fidelium ducis. Arnoldus de Bruheze tenet modo (f.61r, p.152, nr 185) {Tevoren zie 27}.
55. Johannes filius quondam domini Johannis Volkart, militis, manens in Malle, XXX solidos grossos unnuatim et II hovas terre in Udenhout, qui prius tenere solebat a Johanne Volkart dicto Compain (f.63r, p.158, nr 192) {Tevoren zie 19; vervolg zie 20}.
56. Johannes, Jans Jonghen sone de Heusdenne, tantum terre super quam seminatur VII modii seminis, IIII bonaria prati, I mansionem, I mansionarium apud Oesterwijn que Jacobus de Lsd_ive antea tenuit. (f.70r, p.178, nr 214). {Tevoren zie 25}.
57. Mathias filius Ghieselberti Bacs, de bonis quibusdam sitis apud Berkel. Que quidam bona acquisivit erga Waltherum filium quondam Jacobi de Ghisen (f.82v, p.204, nr 256).
58. Nycolaus de Sprewel, XII luepen siliginis et totidum ordee et VII grossos census, sita apud Hulsel, in parochia de Beke. Que bona sibi successerunt a Johanne de Sprewel, patre suo. Istud vendidit Henrico Falco de Myrde (f.87r, p.214) [Falco is Henric de Smit, zie Specht 197r].
59. Nycolaus van den Hamme, die thiende van 1 buerre lants te Bercle in die prochie van Oesterwijn ende 12 honre dat Herman van Ham voer hem hielt (f.87v, p.216, nr 271).
60. Willelmus Visschere de Ghestele, VIII bonaria que, vel circiter, apud Ghestele, et bonarium terre ubi consuevit esse molendinum apud Kessele (f.116r, p.279).
61. Walterus de Tilia de Myssche, jornale cum dimidio terre et XXX capones annuatim apud Beke, et fuerunt Henrici de Oudra (f.116r, p.279). [Galesloot verklaart Tilia 'à Thierry de Leins']
62. Willelmus dictus Tymmerman ... tenet mansum dictum Ten Loe situm apud Goerle cum suis attinentiis valoris annuatim libre grosse (f.122v, p.298).